

„ISKOLAZÖLDÍTÉS”

Tervezés:

1. Egyeztetés , engedély az iskola vezetésétől, szülőktől
2. Helyszín kiválasztása
3. időpont egyeztetése, megválasztása
4. Felmerülő költségek körülbelüli meghatározása
5. Pályázat írása
6. Programtervezés
  - utazás
  - szállás
  - étkezés
  - belépőjegyek
  - munkafüzet összeállítása
  - eszközigeny felmérése
7. Megvalósítás
8. Értékelés, elszámolás a pályázati pénzzel
9. Fotóanyag, DVD készítése a látottakból, dokumentálás

Program neve:

**Rejtőzködő értékeink nyomában, Szamostatárfalván
Saját fejlesztésű erdei iskolai program**

Tervezett időpont: március hó

Program rövid leírása: Szamostatárfalva

A falu Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, a Szamosháton, a Szamos folyó jobb partján fekszik, Mátészalkától 40 km-re. Vasúton Budapest – Mátészalka felől a 114-es számú vonalon, a csengeri végállomáson történő leszállással, onnan pedig autóbusszal érhető el. Jelenleg 417-en laknak a faluban, amely a táj egyik legrégebbi, a XII. sz. végi települése. Óskori és honfoglaláskori múltjáról 1930-62-ben talált leletek tanúskodnak. Nevének említésével már a Váradi Regestrum 1181-es átiratában találkozhatunk. A Gut-Keled nemzetség Tatár nevű tagja lehetett a falu névadója. Nem helytálló a falu nevét a tatárjárással kapcsolatba hozni. Az itt élő emberek mindennapjaikat harcban töltötték el a vízzel. Az 1889-90-es árvíz nagy pusztítást végzett Tatárfalván is. Hiába épültek a jobbnál jobb védművek, a természet még évtizedeken át uralta az itt élő embereket. Végül 1970. (az utolsó nagy pusztítást okozó árvíz) után készült csak el a remélhetőleg sokáig védelmet nyújtó gátrendszer. Azóta a falu fejlődése töretlen. Megépültek a szilárd burkolatú utak és a lakosság így egyszerre közel került mindenhez.. Szamostatárfalva és környéke (Csenger, Nagygéc, Csengersima, Csegöld, Szatmárcseke, Túrístvándi, Nagyszekeres, Cégénydányád, Tiszacsécse, Nyágar, Kölcse és a Tisza, Szamos valamint a Túr bőséges történelmi, irodalmi, néprajzi emlékeikkel és érintetlen természeti szépségeivel lenyűgözik az ide látogatót.

Szálláshely: Szamostatárfalva, Általános Iskola

Étkezés: A vendégek étkeztetése biztosítható a csengeri székhelyű általános iskola étkezdéjén keresztül.

Az erdei iskola program céljainak, tartalmi követelményeinek rövid bemutatása

- a) A környezeti nevelés területén (ismeretátadás; gyakorlati képességek fejlesztése; attitűdformálás):
- a tanulók ismerjék meg a Nyírséghez tartozó tájegységek jellegzetességeit, növény- és állattani, víztani tájképi és kultúrtörténeti értékeit
  - lássák meg ezen értékek védelmének jelentőségét
  - a biológiai sokféleség védelmének elfogadása
  - a Szamoshát és a Tiszahát tájegységek jellemzői, értékei sajátosságai
  - környezet- és természetvédelmi feladataink, amit mi magunk tehetünk a mindennapokban

- b) Az adott évfolyam(ok)nak megfelelő tantárgyi, tantárgyközi követelményekhez kötődően: A tanuló rendszerezni tudja korábbi ismereteit, és újakat gyűjtsön az alábbi területeken
- természeti formák és amit az ember épített, a tájegységek növény- és állattani jellemzői (biológia, földrajz)
  - Szamostatárfalva helytörténete, nevezetességei (történelem, magyar nyelv és irodalom)
  - A tájra jellemző építészet falun, nyeregtető, háromszögű házak (technika, hon- és népismeret)
  - Környezetvédelem, szennyvízelvezetés, talaj és vízvédelem / árvízvédelem (biológia, környezeti nevelés)
  - vízminőség-vizsgálat (biológia, kémia)
- c) Egyéb területeken (közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés, egészségnevelés, egyéb területek):
- Kompetenciák és képességek fejlesztése (tájnnyelv, tolerancia, különböző életmódelemek megkülönböztetése, idős, beteg, sérült emberekkel való viselkedés, tiszta levegő, egészséges természetes környezet, egészséges táplálkozás, biokertészet, gyógynövények, mezei virágok, szabadon termő hasznos növények).

Programlehetőségek a faluban és környékén:

Télen: mezőgazdasági erdészeti munka, szánkózás, szövény, disznóvágás megtekintése, vadászlés, farsang, tehénfejés, régi falusi ételek főzése, sütése (derelye, puliszka, paszuly, málé stb.).

Tavasszal: mezőgazdasági erdészeti munka, kenyér- és lángos sütés, tojásfestés, szalonnasütés, kerékpártúra, majális, májusfa állítás, csordahajtás, lovaskocsikázás, lovaglás.

Nyáron: horgászás, befőtt készítés, lovaskocsikázás, lovaglás, strandolás (Szamos), vadles, kenyér- és lángos sütés, szalonnasütés, mezőgazdasági erdészeti munka.

Ősszel: mezőgazdasági erdészeti munka, vadles, horgászás, szalonnasütés.

Egyéb (itt is és máshol is megvalósítható) programok:

Sport: versenyek, játékok a szabadban, a foglalkoztatóban a medencében és a helyi sportpályán; kosárlabda, foci, röplabda, asztali tenisz, lábtengő, kiszorító, kidobós, sorversenyek szárazon és vízben stb. A téli időszakban szánkózás hógolyózás, hóemberépítés stb. Társasjátékok, tréfás vetélkedők, táborig vidámpark, vízi parádé.

Egyéb játékok, versenyek: Ki, Mit, Tud?, élő Ki nevet a végén, rajz és képzőművészeti pályázatok, jelmezverseny, rókaadás, Szerezd vissza a tábor jókedvét (számjáték). Kerékpáros ügyességi verseny, helytörténeti verseny.

Kirándulások, túrák: A tábor környéki turistautak bejárása félnapos kirándulások keretében. A játszó park kipróbálása. Egész napos kirándulások.

Kézműves foglalkozások: Batikolás (póló és kendő), fafaragás, bodzasíp faragása, szalmafonás, nemezelés, gyöngyfüzés és -szövés, gyertyaöntés és merítés, hímzés, szövés, fonás, bőrzés, agyagozás, tojásfestés, bábkészítés, krumpli bélyegző faragása.

Érdemes megnézni:

Csengerben a XIV. sz-ban épült koragótikus templomot, a Helytörténeti Múzeumot, a Makovecz stílusban kialakított városközpont épületeit, a volt Szuhányi-kúriát és a feszített víztükrű uszodát.

Nagyéciben a XIII. sz-i templomot.

Csengersimában a református templomot.

Csegöldön a XV. sz-i görög katolikus templomot (fatáblás, szárnyas, festett oltárképpel).

Szatmárcsékén Marton László 1973-ban készített Kölcsey-szobrát, az 1938-ban készült Kölcsey-síremléket, és csónak formájú, ember arcú fejfákat a református temetőben.

Túristvándiban az 1800 táján épült és ma is működő, favázás és faszerkezetű vízimalmot, a római katolikus templom huszártornyát és a népi jellegű házat.

Nagyszekeresen a református templomot.

Cégénydányándon a klasszicista stílusú Kende-kastélyt.

Tizacsécsén a Móricz-házat és Varga Imre Móricz-szobrát.

Nagyarban az Öreg-Túr mellett a "Petőfi-fát".

Kölcse határában az un. Hagyásfákat, az egykori gazdag erdők emlékét.

Az erdei iskola általános napirendje:

Ébresztő –tisztálkodás – öltözködés – rendrakás – terítés reggelihez – reggeli – tájékoztató a napi programokról.

Délelőtti program.

Terítés ebédhez – ebéd – szabad foglalkozás.

Délutáni program.

Vacsora elkészítése - terítés vacsorához – vacsora – vélemények a napi, ötletek a soron következő programokról, a nap értékelése.

Esti program.

Éjszakai pihenés.

A délelőtti, délutáni és esti programokat a helyi lehetőségek, a gyerekek kérései és az időjárás alakulása szerint alakítjuk a következő lehetőségek közül:

A tantárgyakhoz kapcsolódó programlehetőségek:

Technika, ökológia, környezetvédelem – fogalmak, tevékenységek az erdei iskolához:

	Témakörök:	Fogalmak:	Tevékenységek:	
Modellezés:	Természeti anyagok	Fa	Bányászat	
	Kitermelés	Fémek	Dúsítás	
	Átalakítás	Papír	Munkafolyamatok	
	Szállítás	Műanyag	Edzés, ötvözés	
	Termékelőállítás	Alapanyag	Rekultiváció	
	Újrahasznosítás	Segédanyag	Foglalkozások	
	Környezeti hatások		Félkész-késztermék	Szakirányú képzés
			Ivó- és gyógyvizek	
Energia:	Természeti energiaforrások	Szélmalom	Bányászat	
	Kitermelés	Vízimalom	Finomítás	
	Átalakítás	Hőerőmű	Transzformálás	
	Szállítás	Vízlépcső	Veszteségek	
	Környezeti hatások	Elektromos energia	Tartalékok	
			atomerőmű	Elosztás
			Fogyasztás	
			Költségek	
Közlekedés:	Szárazföldi – út	Fejlődéstörténet	Egyedi gyártás	
	- vasút	Szervezés	Folyamatos gyártás	
	Áru, személy, tömegszállítás	Irányítás	Rakodás	
	Vízi - folyók	Biztonság	Ellenőrzés	
	- Balaton	Autópályák	Foglalkozások	
	Áru, személyszállítás	Járművek	Szakirányú képzés	

	Légi - nemzetközi	Kikötők	
	- hazai	Kompátkelő	
	Áru, személyszállítás	Repülőtér	
	Környezeti hatások	KRESZ	
Háztartás:	Költségvetés	Bevétel, kiadás, egyenleg	Önálló feladat szervezése
	Szolgáltatás	Önállóság	Háztáji művelés
	Napirend	Faluszerkezet	Piac
	Lakókörnyezet	Szelektív hulladékgyűjtés, tárolás	Feldolgozás Ételkészítés
	Hulladékgyűjtés	Népi viseletek	Kosárfonás
	Nemzetiségi ételek	Hímzések, festések	Agyagozás
	Népi iparművészet	Életfeltételek	Hímzés
Növénygondozás:	Védett növények	Gondozás	Természetvédelmi terület
	Őshonos fajok	Lakás	Virágos környezet
	Kerti növények	Munkahely	Botanikus kertek
	Szobanövények	Közterület	Füvészkert
		Tápanyagok	

Fakultatív programlehetőségek:

Éjjeli túra és megfigyelések a Szamos partján. Videó vetítés: A Szamos élővilága. Növényhatározás. Madáretető készítés, kihelyezés. A szamosi ártér élővilágának bemutatása. Erdei játszótér tervezése. Betekintés az erdészeti munkákba, az erdő ápolásába. Használati tárgyak készítése természetes anyagokból.

Ismerkedés az élettelen környezet jellemzőivel: a talaj különböző szintű vizsgálata, megfigyelése (szerkezet, víztartó képesség); a víz vizsgálata; időjárás megfigyelése mérése.

Ökológiai megfigyelések, vizsgálatok: növény- és állatismereti séták; a talaj, a csapadékmennyiség és a növények kapcsolata; növények alkalmazkodási módjai; állatok és növények, növények és állatok, állatok és állatok közti kapcsolatok.

Környezetvédelmi megfigyelések: személteltár; levegő, víz, talaj szennyeződése; energiafelhasználás.

Tantervi táblázat

A program címe: Rejtőzködő értékeink nyomában, Szamostatárfalván

	A foglalkozások megnevezése	A foglalkozások pedagógiai célja	Módszerek /munkaformák foglalkozásonként	Terep, oktatási segédanyagok, vizsgálati eszközök, szemléltető és bemutató eszközök szakirodalom, egyéb tárgyi eszközök megnevezése foglalkozásonként	A foglalkozás megvalósításában résztvevő szakemberek (pedagógus, külső)	Az ellenőrzés, értékelés és visszacsatolás módja foglalkozásonként	A foglalkozások óraszám
1. nap	Utazás: vonaton, buszon.	Utazási szokások gyakorlása, közlekedés a tömegközlekedési eszközökön, viselkedés az utastársakkal, utazással kapcsolatos ügyek intézése (utazási információk, jegyek érvényesítése, foglalt szakasz ...)	Gyakorlás, bemutatás, tájékoztatás, esetleges problémák megbeszélése.	Pályaudvarok, vonat, busz, várótermek.	Kísérő tanárok.	Megbeszélés, szóbeli dicséret, figyelmeztetés és	4-5 óra

Délelőtt	Érkezés: szállás elfoglalása, kicsomagolá s. Házirend megismerése .	Kompromisszumkészség fejlesztése a helyválasztásban. Saját környezet, rend kialakítása. Alkalmazkodás a társakhoz.	Gyakorlás, bemutató, tájékoztatás, esetleges problémák megbeszélése.	A szálláshely udvara és termei.	Vendéglátó és kísérő tanárok	Megbeszélés, szóbeli dicséret, figyelmeztet és	1 óra
Délután	Szamostatár -falva megismerés e (modul)						6 óra

	1. foglalkozás: Élet a faluban	Tájékozódás a falu környezetvédelméről, szennyvízkezeléséről, idegenforgalmáról, kereskedelméről, turizmusáról, oktatásáról, egészségéről, munkalehetőségekről. A gyűjtött anyagból a lehetséges jövőképek megalkotása.	Csoportmunka: helyszínek felkeresése, kutatásos tanulás, kooperatív tanulás. Rövid riport készítése, rögzítése. 1.cs.: A falu infrastruktúrája (polgármester) 2.cs.: falusi turizmus és idegenforgalom (jegyző) 3.cs.: szolgáltatások színvonala (üzletek) 4.cs.: Munkalehetőségek (család/-ok)	Polgármesteri Hivatal, üzletek, családok. Jegyzetfüzet, íróeszközök, diktafon audio kazetták.	Polgármester, jegyző, a falu lakói, kísérő tanárok.	Csoportmunka értékelése. Interjúk, riportok készítéséhez felkészültek voltak-e a tanulók? Csoporton belüli kooperáció mértéke: Szót kapott-e a visszahúzó gyerekek is? Aktívan szerepeltek?	1,5 óra
--	--------------------------------	---	---	--	---	---	---------

	<p>2. foglalkozás: Építészet a faluban.</p>	<p>A falu épített környezetének, építőanyagainak megfigyelése, háztípusok, gazdasági épületek felismerése. Az elmúlt néhány év felújítási munkái. A múlt és a jelen építkezéseinek összehasonlítása.</p>	<p>Kutatásos tanulás. Építészeti stílusjegyek rajzolása, fotózása. Az épületek leíró jellemzése jegyzeteléssel csoportmunkában. Az építés idejének meghatározása, kortörténeti jellemzők gyűjtése. 1.cs.: Történelmi építészeti emlékek, középületek. Video-riport készítése. 2.cs.: Lakóházak, a lakosság építkezéseinek módszerei. Video-riport készítése.</p>	<p>A falu épületei, házai. Rajzeszközök, jegyzetfüzet, fényképezőgép, kamera filmmel.</p>	<p>Kísérő tanárok.</p>	<p>Csoportmunka értékelése. Interjúk, riportok készítéséhez felkészültek voltak-e a tanulók? Csoporton belüli kooperáció mértéke: Szót kapott-e a visszahúzódoó gyerek is? Aktívan szerepeltek?</p>	<p>1,5 óra</p>
--	---	--	--	---	------------------------	---	----------------

Este	3. foglalkozás: A falu építészetének előadások	A két csoport egy-egy rövid, 10-12 perces előadást állít össze rajzos és videós anyagaiból, bemutatva a falu jellegzetes köz- és lakóépületeit	Csoportmunkában a gyűjtött anyag rendszerezése. Kiselőadás, szemléltetés.	Az iskola közös foglalkoztatási helyisége. Video, TV, tablók,		Az előadó logikusan szemléletesen építette-e fel az előadást, használt-e látványos szemléltetőeszközöket? A jövőre vonatkozó elképzelések helyessége indokoltsága.	1 óra
2. nap	Csenger megismerése (modul)	Csenger város megismerése	Városnéző séta	Iskola, Főtér, Fő utca, Helytörténeti kiállítás, műemlékek.	Az iskola igazgatója, idegenvezető, múzeumi előadó	Elégedettségi teszt alapján.	3,5 óra

Délelőtt	1. foglalkozás: Az Ált. Isk.	Az iskola – óvod - művelődési ház - városi könyvtár intézmény együttes megismerése	Frontálisan bemutatás – séta során az intézmények megtekintése.	A Kulturális Központ	Az iskola igazgatója.	Hogy viselkedtél, hogyan viselkedtek a többiek? Mi tetszett és mi nem? Milyennek tartod Ig. bácsi előadását (terjedelem, érthetőség, érdeklődést felkeltő. Unalmas ...)? Milyenek voltak a kérdéseitek?	1,5 óra
	2.foglalkozás : Makovecz Imre épületei és a város.	A város Makovecz épületeinek megismerése. A református templom, az átalakított kastélyok és müemlék épületek megtekintése, A régi és az új építkezés összehasonlítása.	Frontálisan idegenvezetői bemutatás, városnéző séta. Plenáris beszámoló, vizuális kommunikáció	Csenger	Idegenvezető, református lelkész.	Az információk kritikai értékelése. Miben más az “új” Csenger? Tetszik?	1 óra

	3. foglalkozás: Helytörténeti kiállítás	Ismerkedés Csenger múltjával.	1. Frontális beszámoló, médiapedagógia, vizuális kommunikáció. 2. Programozott kutatásos tanulás, feladatlapok kitöltésével.	Helytörténeti kiállítás. Előre megbeszélte vetítés a városról. Programozott feladatlapok. Íróeszköz, kamera.	Múzeumi előadó.	Vélemények a látottakról. A kész feladatlapok értékelése.	1 óra
Délután	Szamostatár-falva és a Szamoshát (modul)						3 óra
	1. foglalkozás: túra a Szamosháton	Térképismeret, turistatérkép, turistaútvonalak, jelek. Tájékoztató eszközök, módszerek. Szükséges felszerelés, öltözet, élelem, ital. Elsősegélynyújtás.	Túraútvonal meghatározása, a túra közös megtervezése. Tanári előadás és szemléltetés, frontális megbeszélés	Szálláshely. Indulás a túrára. Térkép, iránytű, túrafelszerelés.	Kísérő tanárok.	Felszerelés megfelelő-e, az útvonal, turistajelek követését pontosan végzik-e a tanulók, figyelnek-e a kijelölt szempontok szerint a természeti és az ember által épített formákra, jelenségekre ?	0,5 óra

2. foglalkozás: Természeti formák.	Ismerje fel, tudja a gyerek megkülönböztetni: rét, patak völgy, meder, erdős, csalános, pataktorkolat, folyó, völgy, tisztás, ösvény, sziklák, forrás, vízmosás, barlang	Fotók készítése, diktafonon a természet hangjainak gyűjtése (szél, csobogás, lombok, állatok stb.) Drámajáték, improvizáció: a természet hangjainak dramatizálása, zajok alapján képzelt történetek eljátszása	Túraútvonal: Fényképezőgép, diktafon.	Kísérő tanárok.	Felszerelés megfelelő-e, az útvonal, túristajelek követését pontosan végzik-e a tanulók, figyelnek-e a kijelölt szempontok szerint a természeti és az ember által épített formákra, jelenségekre?	1 óra
3. foglalkozás: Amit az ember épített.	Ismerje fel, tudja a gyerek megkülönböztetni: kocsút, szekérút, vasútpálya, vasúti töltés, kerekes, gémes kút, épületek, elektromos hálózat. Árvízvédelmi berendezések: gát, nyúlgát, szivattyútelep, zsilip, bukógát, víztározó.	Programozott oktatás, megoldási javaslatok rögzítése. Túra közben fotók készítése, diktafonon hangok gyűjtése (vasút, autók, túrázó emberek ...).	Túraútvonal: Fényképezőgép, diktafon.	Kísérő tanárok.	Észlelik-e az ember környezet-átalakító hatásának mértékét és az abból adódó problémákat? Megfogalmanak-e reális megoldási javaslatot?	1 óra

	4. foglalkozás: Nyomkeresés	Nyomok felismerése: emlősök, madarak, hüllők	Rajzok, fotók készítése, a nyomok rögzítése, irányuk meghatározása. A fellelt nyomok térképen való jelölése	Rajzeszközök, térkép, fényképezőgép, mérőeszköz, határozókönyv.	Kísérő tanárok.	Helyes következtetéseket vontak-e le a nyomokból (hány állattól származnak, mekkorák, milyen állatok, mikor járhattak ott)?	0,5 óra
Este	Tábortűz a Szamos partján	Közös program a helyi gyerekekkel. Nyárson, parázsban sütés.	Csoportmunkában, 2-3 kis tábortűz gyűjtása	Szamos part. Nyársak, rózse, papír, gyufa, szerszámok (balta, kés ...), evőeszközök, szalonna, kolbász, burgonya, hagyma, alma, fűszerek stb. oltáshoz: vödörök, lapátok ...	Vendéglátók, kísérő tanárok.	Tűzrakás szabályainak betartása. Csak a hullott száraz rőzsét gyűjtötted? Odafigyelés a balesetek elkerülésére (fafaragás, égési sérülések stb.)	2 óra
3. nap	Tiszhát megismerése (modul)	A Tiszhát tájegység megismerése	Tanulmányi kirándulás	Térkép, iránytű, túrafelszerelés.	Kísérő tanárok.		9 óra

Délelőtt	1. foglalkozás:	Szükséges felszerelés, öltözet, élelem, ital. Elsősegélynyújtás.	Útvonal meghatározása, közös megtervezése. Tanári előadás és szemléltetés, frontális megbeszélés	Szálláshely. Indulás a túrára.	Kísérő tanárok.	Felszerelés megfelelő-e, során.	0,5 óra
	2. foglalkozás:	Csengersima: Az országhatár szerepe régen és ma, zöldhatár, határátlépés, vám stb.	Szerepjáték - idegenvezető. Előre felkészült tanuló kiselőadásának meghallgatása, majd beszélgetés: saját élmények	Menet közben a buszon. Előzetesen 1-2 tanuló felkészítése a kiselőadásra. A tanuló/k mikrofonba mondják az ismertetőt	Kísérő tanárok.	Pontosan követik-e a tanulók az utasításokat,	15-20 perc
	3. foglalkozás:	Csegöld: a XV. sz-i görög katolikus templom (fatáblás, szárnyas, festett oltárképpel) megtekintése. Nagyszekeres: református templom (gótikus) megtekintése.	Vizuális kommunikáció, fotózás. A templomok történetének meghallgatása.	Templomok. Egyeztetés a helyi lelkészekkel a látogatásról. Jegyzetfüzet, íróeszköz, fényképezőgép, videokamera.	Lelkészek.	figyelnek-e a kijelölt szempontok szerint a természeti és az ember által épített formákra, jelenségekre (ismétlés).	1 óra

4. foglalkozás:	Fehérgyarmat: csomópont szerepe a közlekedésben, gazdasági életben ... Miért, hogyan, hová, ... építették a településeket? Falu, község, város, megye ... fogalmak ismételése.	Szerepjáték - idegenvezető. Előre felkészült tanuló kiselőadásának meghallgatása, majd beszélgetés: saját élmények	Menet közben a buszon. Előzetesen 1-2 tanuló felkészítése a kiselőadásra.	Földrajz, történelem tanárok.	Előadásmód, udvarias beszélgetés, érthető kérdésfeltevés, viselkedés a látogatott helyeken. Fotózás szabályainak betartása.	10-15 perc
5. foglalkozás:	Túristvándi: Az 1800 táján épült favázás és faszervezetű (ma is működő) vízimalom, a római katolikus templom huszártornya és az átépített népi jellegű ház megtekintése. Az építmények rajza/i.	Idengevezető meghallgatása, majd beszélgetés során információk gyűjtése: az egyes szintek eszközei, funkciói., alul, felül csapot vízkerekek működése, a vetéstől a lisztig folyamat, hagyományok, népszokások	Malom, templom, emlékház. Előzetes egyeztetés a malom idegenvezetőjével. Jegyzetfüzet, írőeszköz, fényképezőgép, videokamera.	Idengevezető.	Lényegre törő jegyzetelés, rajzok felismerhetősége, kiselőadások.	1,5 óra

	6. foglalkozás:	Szatmárcseke: a Marton László által 1973-ban készített Kölcsey-szoba, az 1938-ban készült Kölcsey síremlék és a csónak formájú, ember arcú fejfák megtekintése. A fő motívumok rajza.	Idegenvezető meghallgatása, majd beszélgetés során információk gyűjtése: Miért csak 1973-ban készült az emlékszoba? A fejfák és a temető története.	Emlékszoba, temető. Előzetes egyeztetés a helyi idegenvezetővel. Jegyzetfüzet, íróeszköz, fényképezőgép, videokamera.	Idegenvezető.	Előadások figyelmes hallgatása, aktivitás a kérdések, beszélgetés	45 perc
	7. foglalkozás:	Túr – Tisza összefolyás: A bukógát műszaki szerepe. Petőfi Sándor: A Tisza (1847.) és Az Alföld (1844.) c verseinek felidézése.	Tanulói kiselőadás tartása előzetes felkészülés alapján.	Tisza –Túr part, bukógát.	Technika tanár.	Előadások figyelmes hallgatása, aktivitás a kérdések, beszélgetés	10 perc 5-10 perc

8. foglalkozás:	Az erdei játszótér kipróbálása: Egészséges életmód, játék, mozgás. Közös játék a helyi gyerekekkel A játszótéri tárgyak megfigyelése. A szabványos és hibás tervezés, megvalósítás és a használat során keletkezett minőségromlás felfedezése. Anyaggyűjtés a modellezéshez.	Egyéni megfigyelés, gyűjtőmunka. Csoportmunkában az észrevételek egyeztetése, egymás tájékoztatása, az eszközök lerajzolása, felülnézeti kép készítése a játszótérről. Riport készítése a helyi gyerekekkel az ő véleményeikről, vágyaikról	Erdei játszótér. Rajzeszközök, jegyzetfüzet, fényképezőgép.	Helyi gyerekek, kísérő tanárok.	Milyen volt az együttműködés a helyi gyerekekkel? Eszükbe jutott-e tőlük is ötleteket kérni a tervezéshez, modellezéshez?	1 óra
Ebéd az étteremben	Kultúrált viselkedés, udvariasság, evőeszközök felismerése, megfelelő használata. Választás, rendelés, fizetés módja.	Megfigyelés, megfelelő gyakorlati alkalmazás	Étterem	Az étterem személyzete, kísérő tanárok.	Viselkedés, eszközök használata, kommunikáció egymással és az étterem dolgozóival. Szóbeli értékelés - vélemények egymásról.	1-1,5 óra

Délután	9. foglalkozás:	Tiszacsécsé: A Móricz-ház és Varga Imrének az íróról készített egészalakos szobrának megtekintése.	Idegenvezető meghallgatása, majd beszélgetés során információk gyűjtése: Hogyan kerültek ide a tárgyak? Melyik mi célt szolgált? Stb.	Móricz-ház. Előzetes egyeztetés a helyi idegenvezetővel. Jegyzetfüzet, íróeszköz, fényképezőgép, videokamera.	Idegenvezető.	Udvarias beszélgetés, érthető kérdésfeltevés, viselkedés a látogatott helyeken. Fotózás szabályainak betartása. Előadások figyelmes hallgatása, aktivitás a kérdések, beszélgetés során.	0,5 óra
	10. foglalkozás:	Tivadar, Tarpa, Márokpapi, Csaroda, Tákos: A víz építő és romboló munkája. A tiszai védművek (gátak, zsilipek, szivattyútelepek, őrházak ... és szerepük. A nagy árvizek és a Tisza szabályozása régen és napjainkban. A víz munkájának megfigyelése, vízmosás, kanyarulatok, töltések. Az újjáépítés emberi és műszaki tényezői.	Tanári magyarázat, a természet pontos megfigyelése.	Útközben a buszon. Kiszállás: Tivadar és Tarpa között ahol legutóbb átszakadt a gát, majd az újjáépített falvakban (Csaroda, Tákos).	Kísérő tanárok	Előadások figyelmes hallgatása, aktivitás a kérdések, beszélgetés során. Kommunikáció az újjáépített falvak lakóival.	1-1,5 óra

Este	11. foglalkozás: Tervezés – az erdei játszótér felújítása.	Ötletek összegyűjtése, alkotó gondolkodás. Kreativitás fejlesztése. Az elvárásoknak (szabványoknak) megfelelő tervezés. A terveket jól bemutató rajzok készítése. Természetes anyagok tervezése, használata. Modellezés. Munkarend, baleset-megelőzés szabályainak betartása.	Kommunikáció, az információk kritikai értékelése. Kooperatív csoport munka: 1.cs.: Helyszínen készített rajzok válogatása, rendszerezése bemutatásra és a felújítás terveinek lerajzolása. 2.cs.: A felújított játszótér modellezése. Mindkét cs.: figyelni a tervek és a modell összhangjára.	Az iskola udvara. Rossz időben a foglalkoztató. Rajzlap, rajzeszközök, dekorációs karton, ragasztó, olló, kés, fűró, rafia, gyűjtött természetes anyagok.	Kísérő tanárok	Ötletes-e az erdei játszótér felújítása? Milyen így a használható ága? Megfelel-e a balesetvédelmi szabályoknak (Uniós szabványoknak)?	
4. nap	Szamos (modul)						4,5 óra

Délelőtt	1. foglalkozás: A víz építő és romboló munkája (ismétlés +).	Séta a Szamos partján, közben a víz munkájának megfigyelése, vízmosás, kanyarulatok, töltések. Az előző napi élmények és a most látott dolgok összevetése. A víz sebességének mérése több ponton.	Tanári magyarázat, a természet pontos megfigyelése. Tanári kísérlet. Tanuló kísérlet.	Szamos folyó partja. Jegyzetfüzet, pingponglabda, stopper, mérőszalag, jelzőkaró.	Kísérő tanárok.	Mennyire éber a tanulók figyelme, követik-e a magyarázatot, megfigyelik-e a	0,5 óra
	2. foglalkozás: A folyó élőhelyei.	Rákok, halak, békák, pókok, siklók. Kanyarulatok, a különböző sebességű szakaszok, a meder iszapjának, kövek alatti részek élővilágának megfigyelése, növényeinek, állatainak gyűjtése, határozása, szabadon engedése.	Kooperatív tanulás, felfedezései tanulás, irányított beszélgetés, ismeretek tematikus csoportosítása. A folyó-, állóvizek, mocsarak életközösségeinek összehasonlítása.	Szamos folyó partja. Jegyzetfüzet, háló, nagyító, szűrő, gyűjtőüvegek, csipesz, gumicsizma		bemutatást? Jegyzetelnek-e?	1,5 óra

	3. foglalkozás: Vízminőség vizsgálat.	Patakból vízminta vétele különböző helyekről, vízminta vizsgálatok tesztekkel	Kiscsoportos munka: előre meghatározott feladatokból minden csoport hűz egyet- egyet (a feladatok között az egyik minden csoportnál ugyanaz, a többi más és más	Szamos folyó partja. Jegyzetfüzet, feladatok zárt borítékban, magunkkal hozott ivóvíz minta, patakvíz minta, reagensek, tesztcsíkok, nagyító, mintaedények, szűrőpapír, tölcser.	Kísérő tanárok.	Képesek-e önállóan vizsgálni a vízminőséget	1,5 óra
--	---------------------------------------	---	---	--	-----------------	---	---------

	4. foglalkozás: Tesztek értékelése	A különböző helyekről vett minták vizsgálatának kiértékelése (szaglás-, vízminták a vizek biológiai értékelése; vízkeménység, ammónium, nitrit, nitrát tesztje) Szennyezi-e a szálláshely a patak vizét? Mit mutatnak a tesztek	A kiscsoportok egy-egy képviselője bemutatja tanulói kiselőadás formájában a feladatokat, az elvégzett tesztek, a kapott eredményeket. A közös feladat eredményeit összevetik, megállapítják, hogy az eredmény azonos-e, ha nem, mi lehet az eltérés magyarázata?	Az iskola közös foglalkoztatója. A tesztek elkészítéséről készített saját jegyzetek.	Kísérő tanárok.	Tudnak-e helyesen következtetni? Van-e megoldásjavaslatuk?	1 óra
Délután	Mesterségek a faluban (modul)						6,5 óra
	Tájékoztató	Feladatok ismertetése	Tanári magyarázat	Az iskola foglalkoztatója. Jegyzetfüzet, íróeszköz.	Kísérőtanárok.	Megértetted? Van kérdésed?	0,5 óra

	1. foglalkozás: Régi és mai mesterségek.	Kovács, kádár, kosárfonó, orvos, tanár, pap, vízvezeték szerelő, bolti eladó ... Biztosított-e a megélhetés? Csökken, vagy nő a falu létszáma? Mi az oka, következménye?	Irányított beszélgetés, információk gyűjtése team-munkában.	Szamosatárfalva műhelyei, szolgáltatói ... Jegyzetfüzet, írőeszköz. Fényképezőgép, diktafon.	Mesterek, szolgáltatók.	Hány szakmát találtál? Mit tudtál meg róluk? Miért pont ezeket a mesterségeket űzik itt?	1,5 óra
	2. foglalkozás: Látogatás egy falusi udvarban.	Ház körüli növények, állatok, megismerése. Háztáji feladatok megismerése. Etetés, itatás, almozás, fejés, tárolás, kertművelés. Gazdasági épületek fajtái, funkciói.	Munkaformák, folyamatok interaktív tanulása (bemutató, magyarázat, közös munka)	Konyhakert, udvar, gazdasági épületek. A háztáji összes növénye állata, eszközei. Munkára alkalmas öltözet.	Házigazda és családja, kísérő tanárok.	Értékel és véleményt mond a vendéglátó	1,5 óra
Este	3. foglalkozás: Régi falusi ételek főzése. (modul)	Derelye, puliszka, paszuly, tepertős pogácsa, édes málé ... készítése. Az ízek, szokások és eszközök megismerése.	Munkaformák, folyamatok interaktív tanulása (bemutató, magyarázat, közös munka)	2-3 falusi konyha és összes felszerelése. Az ételek nyersanyagai. Konyhai munkára alkalmas öltözet.	Házigazda és családja, kísérő tanárok	Értékel és véleményt mond a vendéglátó	3 óra
5. nap	Céljaink a jövőben (modul)						
Délelőtt	1. foglalkozás:	Összegzés. Elégedettségi teszt kitöltése. Mennél-e még erdei iskolába, ha igen hová, miért? Milyen munkamódszerek tetszettek, mit csináljunk így otthon is?	Beszélgetés, teszt kitöltése, jutalmak aranydíjak kiosztása	Közös foglalkoztató az iskolában.. Teszt lapok. Jutalmak. Díjak.	Kísérő tanárok		1 óra

	2. foglalkozás:	Mindent összecsomagolni, amit haza viszünk. A szálláshely rendbe rakása	Egyéni munka Közös csoportmunka: 1-2..cs.: hálótermek, 1.cs.: foglalkoztató, 2.cs.: mosdók, 1-2.cs.: udvar.	Szálláshely			1,5 óra
	ebéd	Kulturált étkezés. Úticsomag átvétele és elcsomagolása.	Egyéni munka	Étkező hely			1 óra
Délután	Haza utazás	Utazási szokások gyakorlása, közlekedés a tömegközlekedési eszközökön, viselkedés az utastársakkal,	Gyakorlás, bemutatás, tájékoztatás, esetleges problémák megbeszélése.	Pályaudvarok, vonat, busz, várótermek.	Kísérő tanárok.	Megbeszélés, szóbeli dicséret, figyelmeztet és	4-5 óra
Este	Érkezés	A hazatérés örömei, élménybeszámolók a szülőknek.	Egyéni beszámolók, beszélgetés ...	Újra otthon	Tanuló	Megbeszélés	

Megjegyzés: A táblázatot sorok beszúrásával tudja bővíteni. Az egyes napszakokhoz egy, illetve több foglalkozást is lehet tervezni.

